AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴՆ

ՍԻՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 ՍԿՈՒ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ տարի 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 5 ՄԱՅԻՍ 1932

ԳԵՐԸ 2 ՇԱՀ 2.50 ՍԿՈՒ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաքում պէտք է ըլլայ թերթիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 46 (623)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԱՆԵԼԸ

Երկու ամիսէ ի վեր Լիբանանի հանրային կարծիքը զբաղեցնող ամենակարևոր հարցն է հանրապետութեան նախագահի ընտրութիւնը։ Փոքր Սէրայի նրբանցքներուն մէջ թէ՛ ընտանեկան հաւաքոյթներու միջոցին խօսակցութիւններու գլխաւոր առանձքը կը կազմէ այս միեւնոյն հարցը։ Օրէ օր աճող թեկնածուներու թիւին հետ, կ'աճին նաև խմբաւորումներն ու բանակցութիւնները։ Այս բոլոր շարժումներն ու եռուզեռը արդար է, որովհետև, համաձայն Լիբանանեան Սահմանադրութեան Մարտ 26էն մինչև Մայիս 16 սահմանուած է յաջորդ նախագահի ընտրութեան։ Մայիս 26ին նոր նախագահը գրաւած պէտք է ըլլայ իր աթոռը և նախկինը քաշուած իր գիրքէն։ Եթէ, ոևէ պատճառով, մինչև Մայիս 16 կարելի չըլլայ կատարել նախագահի ընտրութիւնը, ներկայ նախագահը Ն. Վ. Պ. Շարլ Տէպպաս օրէնքով կը պարտաւորուի լուծելու ներկայ երեսփոխանական ժողովը և կառավարութեան ղեկը յանձնելու ներկայ դահլիճին։ Այս վերջինը եւս իր կարգին, մինչև երկու ամիս պարտաւոր է նոր ընտրութիւն կատարել և գումարել երեսփոխանական նոր ժողովը։

Ահա այս սահմանադրական վիճակն պարագան նկատի ունենալով, որքան մօտենայ 16ը, այնքան աւելի իրարանցումի կը կրկնապատկուի երեսփոխաններու և պետական բարձրաստիճան անձնաւորութիւններու մէջ։ Հազիւ քանի մը օր մնաց Մայիս 16ին, սակայն ցարդ ոչ ժողովի օրն ու ժամանակը որոշուած է և ոչ ալ որոշուի կայացած ժողովի գումարման համար։ Եթէ վերջին պահուն, այսինքն Մայիս 16ին հրաւիրուի ժողովը և ընտրութեան ձեռնարկելով չի կարենայ ձայներու մեծամասնութիւնը կեդրոնացնել մէկ թեկնածուի վրայ, ակամայ վճռուած կ'ըլլայ ժողովի լուծումը։ Եւ ինչ որ ամենէն հաւանականը կը նկատուի, երեսփոխանները պիտի չի կրնան իրենց քուէները կեդրոնացնել թեկնածուի մը վրայ, մեծամասնութիւն ապահովելու համար, քանի որ բաժանումները այնքան շատ են։ Շէյխ Մուհամմէտ Ճիսրի թեկնածութիւնը պաշտպանող մեծամասնութիւնը փուլ եկած է և բաժանուած 10ի մօտ թեկնածուներու միջեւ, և ինքը՝ Շէյխ Ճիսրն ալ, ինչպէս գրած էինք, սկսած է թեքիլ Շէյխ Պէշարէի կողմը։ Հետևաբար ճակատագրական օրեր կ'ապրին երեսփոխանները։ Եթէ Բարձր Գօմիսէրութեան հետ համաձայնութեան մը գալով չի համակերպին թէ նածուի մը ընտրութեան, 16էն վերջ, նախագահական հրովարտակով մը լուծուած պիտի ըլլայ Լիբանանի երեսփոխանական ժողովը։ Յաջորդ երեսփոխանական ժողովն է որ վերստին պիտի վարի նախագահի ընտրութեան հարցով։

Այս դեռ Սահմանադրական մասն է։ Կայ նաև Բարձր Գօմիսէրութեան իրաւասութեան խնդիրը։ Անկախ այդ օրէնքէն, Բարձր Գօմիսէրը կրնայ լուծել կամ կախակայել ժողովը եթէ հարկը ustiպէ գիտէ։ Բարձր Գօմիսէրութիւնը երբ տեսնէ որ երեսփոխանական ժողովը չի պիտի կրնայ յաջողցնել ընտրութիւնը, կը լուծէ ժողովը եւ կառավարութեան ղեկը կը յանձնէ իր կողմէ նշանակուած կառավարիչի մը, մինչև աւարտումը յաջորդ ընտրութեանց, որուն ժամանակն ու շրջանը ի հարկէ կ'որոշուի դարձեալ Բարձր Գօմիսէրին կողմէ։

Բարձր Գօմիսէրը կը գործադրէ՞ այս վերջին պարագան։ այդ չենք գիտեր, սակայն Լիբանանեան ժամուլի մեծ մասին ենթադրութիւնն այն է որ այս ձգձգումները ղէպի հոն կ'առաջնորդեն Լիբանանը։ Նոյն իսկ յատուկ զրոյցներ կը շրջին, որոնց համաձայն նշանակուելիք կառավարիչը Ֆրանսայի մը պիտի ըլլայ։ Եթէ իրագործուին այս կասկածները, Լիբանան վարչական բոլորովին նոր ձև մը կ'ստանայ և անորոշ ժամանակով կը յետաձգուին ընտրութիւնները։ Եւ, եթէ, Բարձր Գօմիսէրութիւնը ուզէ առիթը միշտ պատրաստ է գործադրելու համար այդ ծրագիրը, քանի որ երեսփոխանական ժողովը, իր նախագահով և ամբողջ կազմով չի կրցաւ թեկնածուի մը վրայ կեդրոնացնել իր ձայներու մեծամասնութիւնը։

Թեկնածուներու շատութիւնը կամ երեսփոխաններու ձայներուն ցրուումը արժէք պիտի չունենար եթէ Լիբանանի մէջ կրօնական ազդեցութիւնները գործի չի խառնուէին։ Որոշ է որ հոս բոլոր համայնքներն ալ նախասիրութիւններ ունին։ Այս վերջին նախագահի ընտրութեան հարցին մէջ չեշտուեցաւ իսլամի եւ քրիստոնեայի խնդիրը։ Ծայրայեղ իսլամներ կը պահանջեն որ յաջորդ նախագահը իսլամ մը ըլլայ, իսկ քրիստոնեաները, մանաւանդ Պքէրքէն չի հանդուրժեր ատոր։ Ամենէն ուժեղ և օգտակար թեկնածուներէն ոմանց շուրջ, զարձեալ անձնական կամ կրօնական պատճառներով, ստեղծուած դժգոհութիւնները միւս կողմէ տեղի կուտան բազմաթիւ դիմումներու։ Վերջապէս չկայ թեկնածու մը, որուն դէմ գանգատներ և դժգոհութիւններ յարուցուած չըլլան։ Հակառակութիւնները հոս չեն վերջանար եւրոպական երկիրներու մէջ մղուած պայքարներու արդիւնքով։ արևելք է այստեղ և այս պայքարն ալ կը կատարուի արևելքի յատուկ ոճով և աղմուկով։ Բողոք, պօյքօթ, աղմուկ իրարանցում, ահա անդարմանելի գլխու ցաւ մը, որ արդէն զգուեցուցած է Բարձր Գօմիսէրութիւնը։

Այս վերջին քանի մը օրուան ընթացքին պիտի սթափի՞ն երեսփոխանները և համաձայնութեան մը պիտի գա՞ն։ այդ յայտնի չէ, սակայն որոշ է որ արտակարգ իրարանցում մը կը տիրէ անոնց մէջ և կարծես կ'զգան պատրաստուած տռամը։

Բարձր Գօմիսէրի տեսակցութիւնը Ամեն։ Արիտա Պատրիարքին հետ, կրնայ նոր փոփոխութիւններ յառաջացնել Լիբանանի պետական և վարչական կեանքին մէջ։ Եւ եթէ համաձայնութիւնը կատարեալ ըլլայ անոնց միջև թեկնածուի մը շուրջ, պատրիարքարանը կրնայ պարտադրել Մարոնի երեսփոխանները՝ իրենց քուէները կեդրոնացնելու համար այդ թեկնածուին վրայ։

Եւ նախագահական ներկայ անելի լուծման ամենահաւանական և դիւրին ձևն ալ այս է։

ՆԵՐՔԻՆ ԳԱՇԵՏԱՆԿԱՐ

Լուրջ, արտակարգ, յուզիչ բան մըն էր երգելը։ Անչուշտ պէտք է ենթադրել, որ որևէ հոգեկան ալիք կամ արտաքին դոյզն պատահար ազատ կ'արձակէր անոր ներքին մարդը, քանի որ իր նուրբ ու երկար դէմքը կը կերպարանափոխուէր, փղոսկրեայ ժժգունութիւնը որ կը յատկանշէր զայն կը դառնար մեղմ, մեղրամոմի ջերմութեամբ։ Ինծի ու հպարտ ձայնով մը, ձեր մարդու յատուկ բեկբեկ ձայնով, ու իր բնական անընկճելի հպարտութիւնը կը կռուէր այդ խոլ յուզումին հետ, վազեմի, կարելի է ըսել հնաւանդ առոգանութեամբ մը, ուր բառերը չեմ գիտեր ինչպէս կը վերադառնային նախնեաց ոսկեդէնիկ լեզուին, կը դէմ սենեակին անդորրութիւնը։

Թէև ընթացիկ, այլ տարօրինակ բան մըն էր նաև այդ անդորրութիւնը, որուն տէրն ու արարիչն էր ինք։ Մեզմէ որևէ մէկը չէր համարձակեր խզել կամ պղտորել զայն, ո՛չ իսկ մայրս, որ իր ներկայութեան կը խօսէր տրտում ու հազ համակերպութեամբ մը, անընդհատ նայելով հօրս գունատ դէմքին։ Ինչ անգամ կը պատահէր, որ այդ տխուր ու երիտասարդ կինը, համարձակէր որևէ երգ մրմռալ երբ իր ամուսինը լուռ էր, ինչ երբ հայրս սկսէր երգել, մեղմօրէն ու երկչոտօրէն կ'րնկերանար անոր ոտք, թաչեայ ու անուշ իր ձայնովը, որ անմիջապէս լայու չափ կը յուզէր զիս։

Տարօրինակ էին նաև հօրս երգերը ու քաղցր։ Կարծես դարերու և հնութեան փոչին և տրամութիւնը կային իրենց վանկերուն մէջ։ Այժմ, տարիներ յետոյ, դժուար է հանդիպիլ մարդոց որ գիտնան զանոնք։ Այդպէս է որ, այդ վերջին տարիներու ընթացքին, ես ծանուկ յուսահատութեամբ մը, նաև ամչնալով կ'երգեմ, կը վերյիշեմ, կը վերակազմեմ զանոնք, առանց բոլովին յայտնելու սակայն, վասնզի իր տարեկիցները գրեթէ չկան այսօր ու խիստ դժուար է այժմ, որևէ հեռաւոր գաղութի մէջ, ստեղծել կորուսեալ քաղաքի մը մթնոլորտը։

Ներ էր ալ, երբ ես սկսայ մեծնալ։ Մերթ ընդ մերթ, կը յիշեմ իր բարձր ու նուրբ հասակը, հպարտ ինչպէս մութ ու տխուր կիպարիս մը տարածութեան դիմաց, ծանրաքայլ ու յողդողդ այսուհանդերձ, երբ կ'երթար ննջելու, յամրարը ձեռքը բռնած, լուսաւորելով արահը, մինչև ննջարանի սանդուխներուն ոտքը։ Ցայնժամ լուռ ու չննաթախ կը հետեւէինք իրեն, մինչ իր ծեր մարդու ձայնը կը քակուէր ու որևէ վաղեմի երգի բառերը տրտմօրէն կ'իյնային գետին, տախտակամածին վրայ։

Այլուր, օր մը պէտք է որ ես երկարօրէն ոգեկոչեմ այն կորուսեալ հայրենիքը, որ հինաւուրց Հայաստանն էր, օտար ափերու վրայ ու արտասովոր մթնոլորտի մը մէջ մեծ ժանուկի երեւակայութեանս մէջ։ Ինչ որ կրնամ ըսել այժմ ու կրնամ ըսել միայն ատոր ու քաղցր յուզումով մը, որ կ'ուռեցնէ լանջս, հետևեալն է։ Այդ հայրենիքը կարելի չէ բաժնել ո՛չ հօրս հնօրեայ երգերէն, որ ամբողջ երկրի մը դիւթիչ ու գաղտնի ձայներն էին, ոչ ալ մեր նախնեաց մեծեալ լեզուէն։ Օրեր կան երբ նժգեհ մարդու հոգւոյս վրայ, յեղակարծ կերպով ու տարամերժօրէն կը հաստատուի կորուսեալ հայրենիքին վհեափառ ու ծիրանեփայլ թագաւորութիւնը։ Ու երբ այդ անորոշ յուզումը կ'ուզեմ սեեռել, չրթներուս վրայ կը մնան միայն ոսկի փոչին ու տաք հայր մեր վաղեմի լեզուին մագաղաթեայ բառերուն ու հնաբոյր երգերուն յիշատակը, այդ ծեր մարդուն, որ իմ հայրս էր։

Ու կրկին յուզիչ ու արտասովոր բան մըն էր հօրս երգելը նաև ուրիշ պատճառով մը։ Գիտէի որ որևէ եղանակի փչուր իր չրթներուն վրայ՝ նախանշան է հեզասահ խաղաղութեան ան ներքին կեանքին մէջ։ Այն ատեն կըրնայի ապահով ըլլալ, որ ո՛չ դէմ պիտի յիշ օրուան ընթացքին ըրած բոլոր յրթութիւններս ու պիտի կրնամ անպատիժ մնալ այդ երգերուն տարայիւսրհիկ մթնոլորտին մէջ։

Մէկը այլ երգերէն գարմանալի է իր յիշատակով։ Կը բաւէր, որ երգուէր ան, որպէսզի հրամայական ու անզսպելի պէտքը զգայի բարձրանալու առիքին տակի մութ անեակը, տենդով չջափելու համար հին օրսի հրացաններ, սուրեր և այլն, որ չես գիտեր մեր երկարամեայ գերդաստանին ո՛ր անդամներէն մնացած էին հոգ։ Անչուշտ այդ երգն էր յանգաւոր, քանի որ սուրի չկահիչներ, հրացանի որոտ, վառօդի բոյր ու ազմուկ կը լեցնէին մէկդիզ ու գրահապատ զօրականներ կը յայտնուէին անկիւններէն։ Մաղաւարտակիր ու երկաթեայ գեղեցկութեամբ, ասորական աև մօրուքներով կամ խաժակն ու գանգրամազ հին հայերու դիմաստուերներ կը հրէին իրար, հայոց հնօրեայ արքաներ, նախարարներ ազնուական տուներու, բդեշխներ ու նահապետներ, ամբողջովին սպառազէն կը տողանցէին մինչ ձեր մարդու այդ ձայնը խստութեամբ կը լուծուէր անդորրութեան մէջ։

Ախիսիրս Արծակուհիք
Ի սիրտ իջուդ, օ՜ն փութացուցիք
Օ՜ն փութացուցիք, հապա՜ն յանաչ...

Ու կար ուրիշ երգ մըն ալ, ուր կրկին փայլակնացայտ սուրի չեղբեր կային, գէթ ինձ համար և գէնքի չողիւններ, բայց նաև փափկասուն ու քաղցր ակնոյք, թոյլ ու սպիտակ լոդիկներով, դաւերք հայոց երկրին ու հարսունք տրտմանուշ, որ փափուկ մատներով կր զինէին, իմ սրբենաց ու արշալոյսէ երեւակայութեանս մէջ, վայելչագեղ ու արիասիրտ տղաք, մինչ ձեր մարդու այդ ձայնը կարծես թէ քիչ մը կը կորսնցէր իր խստութիւնն ու արուրկարծութիւնը, զի մօրս ջերմ ու ծորուն ձայնը կր խառնուէր իրենին։

Որ հայ ձիկնայ եւ օրիորդ
Վաճառեսցեն անգամանդներ
Եւ զինեվով զորդիս, զեղբայրս
Դէպի Զէյթուն առաքեսցեն։
Կեցցէ՛ Լեւոն, օծցի՛ Լեւոն
Թագ կապեսցէ եւայլն։

Ցետոյ երբ երգերը վերադառնային իրենց կայքերուն, դանդաղօրէն հօրս դէմքեր կը վերստանար իր փղոսկրեայ ժժգունութիւնը ու կրկին կը հաստատէր այդ վճանգաւոր ու յղի անդորրութիւնը։ Վառարանը կր ճարճատէր ու փայլարէ պատուհանիկներէն բոցի կրտորներ կ'իյնային գետին, մինչ խելագար հովը կր պոռար դուրսը պղտառատ ծառերուն չուրջ ու կր սուլէր պատերուն տակ, — հովուերգական կամ սիրային հին եղանակ մր։

Այժմ ես խորապէս կր զգամ այս հին ու յուզիչ բաներուն ամբողջ զօրութիւնն ու բանաստեղծութիւնը։ Ու եթէ մէկ քանի տարիէ իվեր, սկսած եմ վանկ առ վանկ ու պզտուն պզտուն կրկրկռել այն բոլոր յառաջդիմաց, ձախ ու յեղափոխական գաղափարները, որ յանգուն ու արագ անգթութեամբ մր սաւորութիւն ունէի նետել ապին անդին, եթէ սկսած եմ ստուգապէս ու ճշգրտօրէն զգալ ամբողջ պատասխանատուութիւնն ու ծանրակչիռ բնոյթը գրուած ու ըսուած բաներուն, ատիկա կը պարտիմ մեծ մասամբ այս հին ու յուզիչ յիշատակներուն։ Վասնզի մանուկներ ու պատանիներ կան այժմ, հայոց այս տրտում գաղթավախարհին մէջ, որոնց արիւնը չի կրեր այս բոլոր քաղցր ու տարաներժօրէն հին, խարականօրէն զօրաւոր բաներուն ազնիւ թոյնը և որոնք կրնան կորսուիլ ձախ գաղափարներու քաղաղիներուն վրայ ու բաւեզներուն մէջ, անվերադարձ կերպով։

Ինչ խմոր են կերտրնկալ ու կաւ փխրուն, առանց այս արեան, այս վրդեմի ու յեղափոխական ժռզովրդին բնաձիւղները վերջին, — տարագիր մանուկներ ու տարահալած պարմանիներ, ինչ սիրով ու զգուշութեամբ, ինչ զգօն ու անսպառ հաւատերութեամբ, ինչ զգաստ ու լուրջ գիտակութեամբ հարկ է պաշտպանել անոնց անուշ արիւնը բոլոր արտաքին ներխուժումներէն, որ կրնան պղտորել զայն ու վերածել անարգ ու կիլ բանի մր։ Աչքին վաղնջական ու անմոռանալի ծուլութենէն ու խուժիկ և ապատակ, ծաղրընկալ ու կոկողավիզ ձախին խարդախ թոյնէն՝ ինչ զգուշութեամբ հարկ է մնայուն քաջութեամբ մը պաշտպանել անոնց դեռ անսթոյգ ապառնին։

Այսօր արտուէ է ամբողջ անձս, այս բոլոր յիշատակներուն պատճառաւ, մինչ երկիրը զուարթ է ու նաբաղոզով ու մինչ այս հրաշալի ու օտար պարտէզին մէջ, կը ծաւալի անգայտ բուրումներով յաւերժական առաւօտը։

ՎԱԶԳԷՆ ՇՈՒՇԱՆԵԱՆ
Փարիզ, 22 Ապրիլ 1932

ՖՐԱՆՍԱՆ ԱՌԱՆՁՔԸ
ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԹԷ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԻՆ

Ա.

Նեբկայիս երբ ամբողջ աշխարհը կը կան գործունէութեան, յարատև աշխատանքի ու ստեղծագործութեան։ Այդ չէր բաւեր, ֆրանսական թափանցող միտքը զգալով գալոց օրերը, ժողովուրդը կը մղէր խնայողութեան ու տնտեսական պատրաստութեան։ Մէկ փոքր քննութիւն այդ ուղղութեամբ հիացուցի պիտի պարտադրէր ամենէ դժուարաճաճ մարդն ու ազգն իսկ։

Սկիզբէն ի վեր Ֆրանսան ըլլալով տնտեսապէս քախտաւոր երկիր մը, իր աշխարհի մայրաքաղաք Փարիզով, ուր կը թափուի գուրսէն վիթխարի հարստութիւններ, և դարձեալ, որպէս երկրագործ ու մշակուած երկիր, ուր նեղնալով հողի ու արտադրութեան անմրցելի առաւելութիւններ, դժուար պիտի ըլլար ֆրանս. ղեկավար միտքին համար այդ ժողովուրդը պարտադրել նիւթական ժուժկալութեան և խնայողութեան։ Պետական և քաղաքական անհրաժեշտութիւնը եւ ֆրանս. միտքը կրցաւ այս մարդին մէջ ալ հրաշք գործել և ամբողջ ժողովուրդը մղել խնայողութեան։ Եւ ինչ կասկած, որ ենթադրութիւնները իրականացան ամբողջութեամբ, որ այդ խնայողութիւնն ու տնտեսական բարգաւած վիճակը եկաւ թիկունք տալ ֆրանսական բանակին ու քաղաքագէտին, եւ դիւրացնելու անոնց կարած ճամբան։ Ընդհ. պատերազմի նախօրեակին Ֆրանսան ինչպէս գինուորական ու քաղաքական, նոյնպէս եւ տնտեսական ամենափայլուն վիճակը ունէր, որու չնորհիւ նա կրցաւ կազմակերպել ռուս և պալքանեան դիւադրութիւնը Գերմանիոյ յարձակման դէմ, փրկելով ոչ միայն Ֆրանսան, այլ ամբողջ աշխարհը քայգերական տիքտաթորայէ մը, որուն նշանաբանն էր փոքր ազգերու բնաջնջումը։

Անկասկած, որ ֆրանսական քաղաքականութիւնը իր ազատ ու փոքրերու պաշտպան սկզբունքներով, իր բարձրագոյն մշակոյթով, եւ նաեւ տնտեսական լայն միջոցներով եւ զոհաբերութիւններով, այդ ժողովուրդը պիտի դարձնէր հաւասխարհային համակրութեան մը նիւթ, որու ազդեցութիւնը մեծ եղաւ ընդհ. պատերազմի բախտին ու ելքին վրայ։

Պատերազմի առաջին օրերուն իսկ այդ հաւասխարհային համակրութիւնը յայտնի եղաւ բարոյական թէ նիւթական ձեւով, չյատելով ու ջղայնացնելով Գերմանիան, զգացնել տալով ելքը։ Իսկ յետոյ արդէն ձեւ ու մարմին առաւ այդ համակրութիւնը պալքաններու թէ մերձաւոր արեւելքի մէջ եւ յանգեցաւ Ամերիկայի մասնակցութեան, որու նախագահը Ուիլսըն ներկայացուցիչը կարելի է համարել հաւասխարհային այդ զգացումներուն։ Գաղափարական այդ մեծութեան մէջ մարդկութիւնը ունեցաւ իր լաւագոյն արտայայտիչը, մարդկային զգացումներուն և փոքր ժողովուրդներու հոգեբանութեան, որոնք Ֆրանսան դարերէ ի վեր նկատած էին ազատութեան և փոքրերու պաշտպան հայրենիք մը։

Պատերազմի չորս տարուայ տեւողութեան եթէ արտաքին ազդակները դասաւորուեցան ի նպաստ Ֆրանսայի, այդ արդիւնքն էր անկէ առաջ Ֆրանսայի կողմէ եղած նիւթական ու բարոյական ծանր զոհողութիւններուն եւ որ աւելին է մարդկային կեցուածքին։ Իսկ ներսը, մէկ ամբողջ յայտնութիւն էր ու աննախընթաց ճիգ մարդկային պատերազմի մէջ։ Եթէ Ֆրանսացի զինուորն ու հրամանատարները ճակատի վրայ ու խրամներու մէջ հրաշքներ կը գործեն քաջութեան, զոհաբերութեան, եւ հայրենասիրութեան, ապա եւ ճակատի եռեւէն մինչեւ յետին գիւղի մէջ Ֆրանս. ժողովուրդը լծուած էր անհնարին աշխատանքի եւ ջիղերու պրկումի լարած եւ իր ուղեղը եւ իր ֆիզիքականը, հասնելու համար յաղթանակի մեծ օրուայ։ Եւ հասաւ։

ՂԱԶԱՐ ԶԱՐԵԳ

"ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ"Ի ՀԱՄԵՐԳԸ

Շաբաթ երեկոյ, Ապրիլ 30ին, տեղի ունեցաւ Համազգայինի կազմակերպած համերգը, մասնակցութեամբ Հայ Ճիմարանի երգչախումբի, իրենց երաժշտագէտ ուսուցիչ Պ. Հ. Պէրպէրեանի ղեկավարութեամբ:

Հ. Ա. Ժողովասարը լեցուած էր երաժշտասէր համակիրներով: Բեմը զարդարուած էր Լիբանանեան, Ֆրանսական և Հայկական եռադոյներով և կանանչներով: Երբ աչակերտութիւնը բարձրացաւ բեմ, ներկաները ծափերով ողջունեցին անոնց առաջին երևումը հասարակութեան առջեւ:

Ծայտագիրը կազմուած էր խմբերգներէ և մեներգներէ, որոնք ոչ միայն հայ ժողովրդական երգը կը ներկայացնէին, այլ և հեղինակութիւններէն էին ծանօթ հայ զանազան երաժշտագէտներու, որոնց արուեստի առանձնայատուկ գիծերը ցայտուն կերպով կը ներկայացնէին: Երգերու ընտրութիւնը կատարուած էր մեծ խնամքով և ամենաբարդ ու դժուարին կտորներ էին ընտրուած: Ներկաները որոշ վերապահումով կը քննէին յայտագիրը, կասկածելով որ աչակերտական խումբը կարենայ յաղող կերպով դուրս գալ այդ փորձէն:

Առաջին իսկ խմբերգով, երգչախումբը արդարացուց իր ինքնավստահութիւնը: Պարոն Պէրպէրեան յաղոդած էր թիւնը: Պարոն Պէրպէրեան յաղոդած էր ներդաչնակ ամբողջութիւն մը ստեղծել իր քառատուն աչակերտներով: Ինչ որ կը պակսէր ձայնական ստեղծագործուածներուն մէջ, խումբը կը լրացնէր իր կատարելագործողութիւնով և իր հարազատ զգացումով և ոգիով: Անկեղծ և սրտաբուղխ կը հնչէր հայ երգը և կը համակէր ներկաները իր անխառն ոգեւորութիւնով:

Սրուանձտեանցի «Երևան Բաղ Եմ Աբել»ը և Պէրպէրեանի «Սիրելի Աղջիկ» խմբերգները ստեղծեցին հաժնկրելի մթնոլորտ մը: Կոմիտաս Վարդապետի «Խաւար Գառկի Երես Բաց» սքանչելի խմբերգը տրամադրութիւնները բարձրացուց և կրկնուեցաւ ընդհանուրի պահանջով:

Ծայտագրի երկու մեներգները, երկուքն ալ Կոմիտաս Վարդապետի գոհարներն էին. «Ես Սարէն Կուգայի երգուած աչակերտուհի Օր. Վարդապետեանի կողմէ և «Միրանի Ծառ», որ Օրիորդ Զ. Աբէլ շատ գեղեցիկ կերպով մեներգեց արժանանալով բուռն ծափերու: Օրիորդ Աբէլ ունի բոլոր տուեալները որոնք կը պահանջուին յաղող երգչուհիի մը: Ձայնի ոյժ և քաղցրութիւն, յստակ և զգայուն արտայայտութիւն և երաժշտականութիւն: Օրիորդ Աբէլ կը մշակէ իր ձայնը և եթէ յարատևէ այդ ուղղութեամբ անկասկած կարող է շատ հեռու երթալ: Օրիորդ Վարդապետեանի ձայնը նաև ունի շատ ընտիր յատկութիւններ և ունի հնարաւորութիւններ զարգանալու:

Ծայտագրի առաջին մասի վերջին խմբերգն էր կանաչեանի «Տալիլօն». Կոմիտաս Վարդապետի այդ արժանաւոր աչակերտի անձնուիրութիւնը և հեղինակութիւնները ծանօթ են Սիւրիահայութեան: Իսկ «Տալիլօն» ամենապատուաւոր տեղ մը կը գրաւէ հայ խմբերգներու մէջ: Ժողովրդական հայ երգի motiveներու ստացնդաւոր մշակուժն ան է, որուն մէջ հեղինակը յաղոդած է ի յայտ բերել հայ ժողովուրդի երաժշտական ստեղծագործութեան բոլոր գեղեցկութիւնները — երազ, թախիծ, ծենչանք, թափ և բերկրանք: Խումբը շատ յաղող և շատ լաւ մարզուած և վարժ երգեց «Տալիլօն», առանց կորնցնելու երգին նրբութիւնները: Ներկաները բուռն ծափերով կրկնել տուին գեղեցիկ կտորը, և խումբի իսկական արժէքը այդ կրկնութեան մէջ յայտնաբերուեց:

Ծայտագրի երկրորդ մասը սկսաւ Պէրպէրեանի «Երգ» խմբերգով. ներշնչումի թէև ոչ հայկական, բայց արուեստի տեսակետէն գողտրիկ հատուած մըն էր ան, գրուած fougueի ձևով, նուրբ և ինքնուրոյն: Ծայրոդ խմբերգը Սիւնիի «Մարերի Հովին Մեռնիմ» նոյն ոգեւորութիւնը առաջ բերաւ, ինչ ոգեւորութիւնով որ ընդունուեցաւ ասկէ 25 տարի առաջ, երբ Թուրքիոյ Ահմա նադրութեան տարին հեղինակը կը կազմակերպէր իր համերգները գաւառներու և Պոլսոյմէջ: Պէրպէրեանի Գիւղացի «Գնվեցկուհին» հայ երաժշտական ներշնչնչումով գրուած արժանացաւ նոյնպէս ջերմ ընդունելութեան և երկու խմբերգներն ալ կրկնուեցան հասարակութեան բուռն պահանջով:

Ղազարեանի «Զոյգ Աչեր» զուգերգը, աչակերտուհիներ Օրիորդ Զ. Վարդապետեանի և Օր. Աղաջանեանի կողմէ երգուած, նոյնպէս մեծ ընդունելութիւն գտաւ և կրկնուեցաւ: Այդ շատ յաղող կերպով երգուած զուգերգի մէջ յայտնութիւն եղաւ Օր. Զարուհի Վարդապետեանի ձայնը:

Անակնկալ մրն էր նաև Բ. Մէհրաբեանի «Ինչուի Երգը», նորութիւն մը Ամերիկայէն, որուն գեղեցկութիւնը արժեցուց Տիկին Պէրպէրեան իր չատ զգայուն երգուածքով: Տիկինը իր բարեհաճ մասնակցութիւնն էր բերեր իր ժուռնոյն ղեկավարած Համազգայինի համերգին: Սրգը, որուն մէջ թէև կային հայկական որոշ խազեր, որոշ հարազատութիւն, խորապէս օտար երաժշտական ազդեցութիւններ կրած գործ մըն է: Հակառակ ատոր հասարակութեան ճաշակը չի խրտչեցաւ և համակրանքով ընդունուեցաւ և կրկնուեցաւ:

Համերգի վերջին խմբերգն էր «Սիփանի Ջայներ» Կոմիտաս Վարդապետի, դժուարին այլ հոյակապ կտոր մը, ստվորական խմբերգներէ տարբեր իր բարդ և դժուարին կազմուժ, իր բազմաձիսի եղանակաւորուժով և երաժշտական զուգորդութիւններով և մանաւանդ իր պահանջած երաժշտականութեամբ: Այդ խմբերգին մէջ հայ ժողովուրդին մարտական անխորտակելի ոգին է որ կը խօսի, այն ոգին որ անպարտելի մնաց դարերու ստրկութեան մէջ անգամ: Հայ յաղթող կռուի ոգու փառաբանութիւնն է այդ երգը, ստեղծուած ժողովուրդէն և որուն Կոմիտասի հանճարը նոր կեանք և նոր գոյն է տուած: Հայ Ճեմարանի երկսեռ աչակերտներու մատղաչ կուրծքերը ունեցան ոյժ պորթկալու այդ խմբերգը իր ամբողջ վեհութիւնով և կառոյի ոգեւորութիւնով: Մարտական չեփորի պէս հնչեց այդ երգը խորապէս յուզելով և տպաւորելով ներկաները, որ անխնայօրէն պահանջեցին կրկնել: Եւ «Լօ, Լօ»ն կրկնուեցաւ նոյն թափով և հոգիով, փոխադրելով հասարակութիւնը «Սիփանայ Սարին Վրայ», ուրիշ աչխարհ մը, մեր աչխարհքը, մեր լեռները... մեր ֆէտայի հերոսներու աչխարհը:

Հանդէսը վերջացաւ բուռն ծափերու և աննման ոգեւորութեան ժէջ: Ղեկավար Պ. Պէրպէրեան հրաւիրուեցաւ բեմ և համերգէն յետոյ ներկաները իրենց ջերմ ձեռքի սեղմումներով յայտնեցին իրենց չնորհաւորութիւնները և չնորհակալութիւնը այս չատ յաղող երեկոյթին համար:

Երիտասարդ երաժշտագէտը այս համերգով աւելի քան իր նախորդ համերգներով, կրցաւ իր երաժշտագէտի արժանիքները և կարողութիւնը ի յայտ բերել: Պատրաստուած ԱԲԷՆՔի երաժշտանոցին ժէջ, ան կոչուած է արժանաւոր տեղ գրաւելու հայ երաժշտութեան ժէջ, թէ իբրև ղեկավար և թէ իբրեւ երգահան: Անչուշտ ան կրած է խորապէս օտար միջավայրի գեղարուեստական ազդեցութիւնը, բայց իր հոգին չէ խորթացած, և իր հեղինակութիւններուն մէջ կայ հայկական հարազատ չունչ մը, որ անկասկած պիտի զարգանայ իր նոր գործունէութեան միջավայրին՝ այս հայաչատ կեդրոնին ժէջ:

Հայկական երգի իր ըմբռնումը, որ ցայտուն կերպով ժէջտեղ եկաւ վերջին համերգով, առողջ է և ուղիղ: Այդ ինքնին ժեծնաժեծ գրաւականն է, որ հայկական երաժշտութիւնը յուսախաբ պիտի չըլլայ իրմով, և ինք ևս պիտի նըւիրուի հայ երաժշտութեան կառուցման գործին, այն գործին որուն հիմունքները այնքան ժուռ և հաստատուն կերպով դրաւ Կոմիտաս հայ ժողովուրդի ստեղծագործութեան վրայ:

Կը չնորհաւորենք զինքը և կը չնորհաւորենք Հայ Ճեմարանի աչակերտութիւնը, որ առաջին անգամ ժուռք կը գործէ իր երգչախումբով հայ հասարակական կեանքին ժէջ: Իրենց այս առաջին յաղոդութիւնը թող ժեծ դասը ըլլայ իրենց, որ ամեն գեղեցիկ գործ հազար թափուած ճիգ արձագանք կը գտնէ հայ ժողովուրդի սրտին ժէջ և անոր գնահատութիւնը ամենաժեծ վարձատրութիւնն է, որուն պէտք է ձգտին:

Համերգին իր բարեհաճ ժասնակցութիւնը բերած էր նաև Օր. Գարագաշեան, որ դաչնակով ընկերակցեցաւ բոլոր մեներգներուն: Օրիորդը արդէն ծանօթ է Պէյրութի հայ հասարակութեան: Ընկերակցողի ապերախտ բայց դժուարին դերը, որ չատ անգամ կացութիւնները կը փրկէ, սովորաբար աննկատ կանցնի: Օրիորդ Գարագաշ չատ փայլուն կերպով կատարեց այդ դերը և ժեծապէս նպաստեց մեներգներու և զուգերգի յաղոդութեան: Օրիորդը կը պատրաստուի իր ուարտական երաժշտական քննութեան և վստահ ենք, որ փայլուն յաղոդութեամբ ժը պիտի ուարէ իր ուարտական փորձերը, որէ վերջ անչուշտ ուրիշը պիտի ունենանք լսելու զինքը յաճախ հայկական երեկոյթներուն ժէջ, որոնց ժիչտ բերած է իր սրտագին ժասնակցութիւնը:

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԸ

Ազգի մը ժշակոյթը ըսելով կը հասկընանք այն բոլոր ազդակները և յատկանիշները, որոնք այդ ազգին քաղաքակրթական յառաջխաղացման կը սատարեն: Մշակոյթը ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ, ազգի մը ժառանգ, հոգեկան և ֆիզիքական կարողութեանց ժէկ փայլուն արդիւնաբերութիւնը: Ազգի մը ժշակոյթին ժաս կը կազմեն գրականութիւնը, ճարտարապետութիւնը և գեղարուեստի զանազան ճիւղերը: Ազգ մը ժշակութապէս բարձր է, երբ ժեծապէս յառաջացած է իր գրականութիւնով, իր ճարտարապետութիւնով, ժէկ խօսքով՝ իր արուեստներն ու գիտութիւնով: Իսկ ցած ժակարդակի ժը վրայ կը գտնուին այն ժողովուրդները, որոնք յիչեալ էական ազդակներէ զուրկ են:

Հին Ծուննաստանը, Եգիպտոսը զոր օրինակ, եղած են ժշակոյթի բարձր կեդրոններ և ապագայ զարգացուժի վառարաններ: Յոյնը և Եգիպտացին ժեծ եղած են ժշակոյթի ժեծ ներկայացուցիչներ և ժիջազգային հանճարներ. Հլլալ ժտաւոր, քաղաքական և քաղաքակրթական տեսակէտով: Թէ ինչպէս այս չրջաններու ժէջ ծաղկեցաւ բարգաւաճուժի պայմանը, թէ ինչու ժարդկային քաղաքակրթութեան նչանաւոր օրրանները միայն յանցին Եգիպտոսի ու Ծուննաստանի չերտերեցան: Այս հարցին ճչգրիտ սահման ժը տալը չատ դժուար է անչուշտ. միայն կը բաւարարինք հոս ըսելով թէ՝ երկրի ժը աչխարհագրական դիրքն ու կլիման իրենց որոչ ազդեցութիւնը կը գրոչմեն ժողովուրդներու կրթնին՝ ապրելու ձևին և նկարագրին վրայ: Անչո՛ւշտ սառցապատ բևեռի ժողովուրդին նկարագիրը, բարքերն ու սովորութիւնները, նոյնը չեն, ինչ որ արևելքցիինը: Առաջինը ժտայլ է սովորութեամբ, պազարիւն և յամառ, իսկ երկրորդը՝ ուրախ, դիւրագրգիռ և յոյժ փոփոխամիտ: Նաև կ'արժէ քանի ժը բառով յիչատակել երկրին պայմանները, ներչէն ծնող կարևոր արգասիքներ. Բնական է, որ Եգիպտոսի պայծառ ու աստղազարդ երկինքը, չա՞ռ կ'ուխչէ Եգիպտացին պիտի ժղէր աստղաբաչխութիւնը ստեղծելու: Նեղոսի սանձարձակութիւնը՝ «ՓՂլլան»ը երկրաչափ պիտի ընէր. զոհռոմի պատուական ժետաղներ՝ աւելի քան իր նախորդ համերգներով, կրցաւ իր երաժշտագէտի արժանիքները և կարողութիւնը ի յայտ բերել: Պատրաստուած ԱԲԷՆՔի երաժշտանոցին ժէջ, ան կոչուած է արժանաւոր տեղ գրաւելու հայ երաժշտութեան ժէջ, թէ իբրև ղեկավար և թէ իբրեւ երգահան: Անչուշտ ան կրած է խորապէս օտար միջավայրի գեղարուեստական ազդեցութիւնը, բայց իր հոգին չէ խորթացած, և իր հեղինակութիւններուն ժէջ կայ հայկական հարազատ չունչ մը, որ անկասկած պիտի զարգանայ իր նոր գործունէութեան միջավայրին՝ այս հայաչատ կեդրոնին ժէջ:

Հայկական երգի իր ըմբռնումը, որ ցայտուն կերպով ժէջտեղ եկաւ վերջին համերգով, առողջ է և ուղիղ: Այդ ինքնին ժեծնաժեծ գրաւականն է, որ հայկական երաժշտութիւնը յուսախաբ պիտի չըլլայ իրմով, և ինք ևս պիտի նըւիրուի հայ երաժշտութեան կառուցման գործին, այն գործին որուն հիմունքները այնքան ժուռ և հաստատուն կերպով դրաւ Կոմիտաս հայ ժողովուրդի ստեղծագործութեան վրայ:

Կը չնորհաւորենք զինքը և կը չնորհաւորենք Հայ Ճեմարանի աչակերտութիւնը, որ առաջին անգամ ժուռք կը գործէ իր երգչախումբով հայ հասարակական կեանքին ժէջ: Իրենց այս առաջին յաղոդութիւնը թող ժեծ դասը ըլլայ իրենց, որ ամեն գեղեցիկ գործ հազար թափուած ճիգ արձագանք կը գտնէ հայ ժողովուրդի սրտին ժէջ և անոր գնահատութիւնը ամենաժեծ վարձատրութիւնն է, որուն պէտք է ձգտին:

Համերգին իր բարեհաճ ժասնակցութիւնը բերած էր նաև Օր. Գարագաշեան, որ դաչնակով ընկերակցեցաւ բոլոր մեներգներուն: Օրիորդը արդէն ծանօթ է Պէյրութի հայ հասարակութեան: Ընկերակցողի ապերախտ բայց դժուարին դերը, որ չատ անգամ կացութիւնները կը փրկէ, սովորաբար աննկատ կանցնի: Օրիորդ Գարագաշ չատ փայլուն կերպով կատարեց այդ դերը և ժեծապէս նպաստեց մեներգներու և զուգերգի յաղոդութեան: Օրիորդը կը պատրաստուի իր ուարտական երաժշտական քննութեան և վստահ ենք, որ փայլուն յաղոդութեամբ ժը պիտի ուարէ իր ուարտական փորձերը, որէ վերջ անչուշտ ուրիշը պիտի ունենանք լսելու զինքը յաճախ հայկական երեկոյթներուն ժէջ, որոնց ժիչտ բերած է իր սրտագին ժասնակցութիւնը:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՍԻՒՐԻՈՅ ԳԱՂՔԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ՏԵՂԱՒՈՐՈՒԺԸ

Ազգերու Դաչնակցութեան Նանսենեան "գրասենեակին վարչական խորհուրդը իր հինգերորդ նստաչրջանը գումարեց Ժրնեւի ժէջ, Ապրիլ 20ին, ճախագահութեամբ պրն. Ֆիրէնկէրի:

Խորհուրդը զոհունակութեամբ արձանագրեց Ծուննաստանի գաղթականներէն 4,750 հոգիի փոխադրութիւնը դէպի Հայաստան: Նոյնպէս զոհունակութեամբ ընդունեց թէ հազար գաղթականներ այ պիտի փոխադրուին Պուլկարիայէն:

Խորհուրդը հաստատեց թէ Պէյրութի, Այէքսանտրէթի, Հալէպի եւ Դամասկոսի գաղթակայաններու պարպումը յաջողութեամբ յառաջ կը տարուի: Ադդէն իսկ 15,750 գաղթականներ հաճուած են այդ վատառոյզ կայաններէն, եւ տեղաւորուած երկրագործական գաղութներու կամ հաղարի թաղերուն ժէջ: Այս գործողութեանց համար մինչեւ հիմա գրասենեակը ծախսած է 9,500,00ի Fr. որ ճարուած է օրնորհիւ Ֆրանսական կառավարութեան, հայ գաղթականական կազմակերպութեանց եւ միջազգային մարդասիրական կազմակերպութեանց, մասնաւորապէս անգլիական հաստատութեանց: Ուրախութիւ է որ, հակառակ ծիրող տագնապին, ծախսուած գումարներուն իբր հարիւրին 10ր վերադարձուած է տեղաւորուած գաղթականներուն կողմէ:

Գրասենեակին 1931 տարեշրջանի հաչիւները ցոյց կուտան թէ այդ օրջանին գաղթականներու համար ծախսուած է 1 միլիոն 700 հազար գ. Ֆրանք: Այս հաչիւները վաւերացուեցան եւ յանձնուեցան Ազգերու Դաչնակցութեան բնդհ. քարտուղարութեան:

Խորհուրդը որոշեց 1932 տարեշրջանին այ շարունակել իր աչակցութիւնը Պուլկարիոյ եւ Ծուննաստանի հայ գաղթականներուն Սրեւան փոխադրութեան եւ Սիւրիոյ գաղթականներուն տեղաւորման համար, սնանելով Ազգերու Դաչնակցութեան բնդհ. ժողովին հաւանութիւնը:

Պ. Գ. ԿԻՒԼԼԷՆԿԵԱՆԻ
ՀՐԱԺԱՐՄԱՆ ՇՈՒՐՋ

«Ցարաչի» 26 Ապրիլի թիւին ժէջ կը կարդանք.—

Կիրակի օր արձանագրած հիմ երկոտ լուր մը՝ որ կը հաղորդէր թէ պրն. Գ. Էիլպէնկեան հրաժարած է Բարեգործականի նախագահութենէն:

Մեր բազած տեղեկութեանց համաձայն, պրն. Կիւլպէնկեան, որ այժմ Քան կը գտնուի, «Ս. Հ.»ի ժէջ կարղացած է յօդուած մը ուր գիմը կը ներկայացնէին իբրեւ գործակալ միջազգային դրամատիրականն ազխարհակալութեան, հայ ժողովուրդին արիւնը վաճառիի հանելու համար: Եւ խորապէս ազդուած հեռախօսով հրաժարական ուած է:

Այս հրաժարման վրայ, Բարեգործականի գրասենեակին ժէջ առակարգ ժողովի մը գումարուելով, հեռագրած են երեւան, թէ «Ս. Հ.»ի խմբագրութեան եւ թէ կառավարութեան, լուսաբանութիւններ ուղղելով եւ վրդովում յայտնելով:

Ուրիշ աղբիւր մըն ալ ստուգեցինք թէ հրաժարման լուրը բոլորովին ճիշդ է. եւ Բարեգործականի Կեդր. վարչութիւնը ամէն միջոց կը փորձէ, պրն. Կիւլպէնկեանը տարհամոզելու համար:

Բարեգործականի գրասենեակէն ալ տեղեկութիւններ խնդրեցինք այս մասին, եւ պրն. Մալխգեան յայտնեց թէ մինչեւ այս պահուս հրաժարագիր ստացած չեն:

Մեր աղբիւրները բոլորովին վստահելի ըլլալով, այս դիւանագիտական պատասխանը ուրիշ իւաս չունի, եթէ ոչ ամէն կերպով կանխել վերջնական հրաժարումը:

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

Կը փնտռեմ Հայր Վարդանի Աբրահամեանը, բնիկ Տkorp — Dolgի, հոր անունը Գեորգ Պօյաճեան, մօր Մարթա Աբրահամեան, կորսուած է Ընդհանուր Պատերազմին. Զինադադարին Թրիփոլիի կողմերը եղած է յուր տուղջին կարեւոր նուէր մը: Հասցէս՝

Victoria Aprahamian
H. M. S. Hammana
(R. Libanaise)

ՊԷՏՔ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՔ

Նոր հիմնուելիք թուղթերու համար
Փոխ Մարուր Լուսանկարներու
ԱՐԱՄ ՍԱՀԱԿԵԱՆԻ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆԷՆ
6 Նկար կարող է ստանալ վճարելով մի միայն 25 Ղ. Ս.
Ադիլեէն կը գտնուի, Նահրի ճամբուն սկիզբը Սինէմա Ամփիրի ճիշդ դիմաց

«ԱՋԴԱԿ»ի ՊԱՏՄՈՒԱԾՔ

ԿՄԱԽՔԸ

ՌԱՊԻՆՏՐԱՆԱՔ ՔԱԿՕՐ

Գիտէ՞ք որ իմ չրջապատէս երիտասարդ բժիչկ մը օր մը զիս բաղդատեց օամփաիի ոսկեզօծ ծաղիկի ՚ժը: Ատով կը հասկնար որ մարդկութեան ծառայելու իբր կենսօտութեան, մինչ ինք զիս կը նկատէր իբր գեղեցկութեան ծաղիկ: Ոևէ ժէկը կ'երևակայէ՞ օամփաիի ծաղիկի ժը կժախքը:

— «Երբ որ ես կը քալէի, կը զգայի որ իմ ամենապզտիկ չարժուժներս կը թողէին դաչնաւոր ալիքներ որ ամէն կողմերէ կը ցայտէին ինչպէս ագամանդին չողքը կը ճառագայթէ: Ամբողջ ժաներ կ'անցընէի հիացիտելու համար իմ ձեռքերս — ձեռքեր որ պիտի կրնային չնորհով չզթայել ամենէն կենդանի արական արարածները:

«Բայց այս հին անողոք կժախքր ձեզի ծանկած է իրականութիւնը ինչպէս կեդծ վկայութիւն մը, և իմ կրողութեանս ժէջ չէ հերքել իր անպատկառ հաստատումները: Կը զգամ որ ես պիտի սիրէի յաւիտեանս վարել քունը ձեր աչքերէն՝ ոգեկոչելով վարդապոյն և կենդանի պատկերները իմ գեղեցկութեանս, այնպէս որ ամբողջովին աւելու այն թշուա՛ոսկրաբանական խառնակոյտը որ ձեր ուզեղը կը լեցնէ:

— Պիտի կրնայի, գոչեցի, երդուրննալ էիր ժարժինին վրայ, եթէ անկա գոյութիւն ունենալէ դադրած չըլլար, թէ, հեռո՛ս ոսկրաբանութեան ամենաչնչին հետք մը պահած ըլլալէ, իմ հոգիս հիմա կը պարապի կատարեալ գեղեցկութեան յուսաւոր պատկերովը, որուն չողքը կր նետուի գիչերուան ժութ խորքին վրայ: Աւելի աւելի բան մը չպիտի կրնայի ըսել:

— «Ես քնաւ ընկերուհիներ չունէի, չարունակեց ձայնը: իմ միակ եղբայրս վճռած էր չամուսնանալ: Ես մինակ էի կանանոցին ժէջ: Վարժուած էի երկննալ, ծառերու չուքին, կ'երազէի որ ամբողջ աչխարհը զիս կը պաչտէր, որ աստղերը՝ միչտ արթուն, կը գինովչային իմ չքեղութենէս. որ հովը նուաղուն հառաչներ կ'արձակէր երբոր, ոևէ պատրըւակի մը ետև, իր թևովը ինձի կը հպէր. և որ եթէ իմ քայլերս կոխոտէին գիտակցութիւն ունեցող ժարգագետին մը, անոնց պարզ հպումը իր ուշքը կորնցնել կուտար: Աչխարհի բոլոր երիտասարդները ինձի իբր չիւղեր կ'երևէին ոտքերուս առջև: Ես, չեմ գիտեր ինչո՛ւ, իմ սիրտս դարձեալ տխուր էր:

«Սրբոր Շէքար, եղբօրս բարեկամը, բժչկական վարժարանէն ելլալ, մեզի ընտանեկան բժիչկ եղաւ: Արդէն զայն տեսած էի բազմաթիւ անգամներ, պահպրտած վարագոյրի ժը ետև: իմ եղբայրս եղակի մարդ մրն էր որ փոյթ չէր ըններ աչքերը բանալ արտաքին աչխարհի վրայ: Անիկա կը ժտածէր որ այս աչխարհը բաւական անապատ չէր, և աստիճանաբար հեռացաւ անկէ մինչև ժութ անկիւն մը քաչխիլը: Շէքար ըլլալով իր միակ բարեկամը, ատով իսկ միակ երիտասարդն էր որ առիթը ունենայ հանդիպելու, եւ պատրոնները պալատին ժէջ զոր ես կ'երեւակայէի իմ գիշերային պտոյտներուս ընթացքին, ոտքերուս երկրպագած իւրաքանչիւր պարմանի Շէքարի դէմքը կ'առնէր: Մտիկ կ'ընէ՞ք զիս: Ի՞նչ կը ժտածէք իմ պատմութեանս մասին:

Ես պատասխանեցի հառաչելով, «կը սիրէի Շէքա՛րը եղած ըլլալս»:

— Սպասեցէ՛ք քիչ մը, նախ և առաջ պատմութեանս վերջը մտիկ ըրէք: Օր մը որ կ'անձրևէր, ես ջերմ ունէի, բժիչկը զիս տեսնելու եկաւ: Ատիկա մեր առաջին տեսակցութիւնը եղաւ: Ես դէմքս պատուհանին կը հանգչէի և մայրաժուտ արևին չողերը կը մեղմէին իմ գոյնիս սպիտակութիւնը: Երբոր բժիչկը ինծի նայեցաւ, ես ինքզինքս իր տեղը դրի և նայեցայ: Իրիկուան պայծառ լոյսին ժէջ՝ դէմքս տեսայ ժօգոյն և նուրբ, նուաղկոտ ծաղիկի ժը պէս դրուած կակուղ և ջերմակ բարձին վրայ: իմ խենթ խոպոպներս կը խաղային ճակտիս, մինչ երկչոտօրէն խոնարհած ամբողջ դիմագծիս վրայ յաճախական ատուեր մը կը տարածէին:

«Բժիչկը, երկչոտօրէն և ցած ձայնով, կը հարցնէ եղբօրս. «կրնա՞ք բազկերակդ քննել»:

«Ժածկոյթներու ժէջէն հանեցի կլոր և հիւծած դաստակս մը և ժտածեցի, զայն դիտելով. «ինչո՞ւ անիկա չէ զարդարուած ափիրէ ապարանջանով մրն»:(*) Բնաւ չէի տեսած այդքան ձախլիկութեամբ քննել բազկերակ մը: Բժիչկին ժատները կը դողային իմ բազուկիս հպումին: Եթէ ան կը չափէր իմ ջերմիս ուժգնութիւնը, ես կը չափէի իր սրտին բաբախումները:— կը հասկնա՞ք զիս:

— «Շատ հեչտութեամբ, ըսի ես: Մեր սրտին տրոփիւնները կը թարգմանեն մեր մտածումները»:

— «Այլ և այլ անհանգստութիւններէ վերջ՝ յաջորդեցած նոյնքան բուժումներով, ես խորհեցայ որ այն Թի՛լը պէտք է ունենայի որ կը փութային իմ սիրոյ երևակայական պալատս, հեռվհետ կը նետէր՝ չուտով յանգելու համար միայն մէկ հատին: Եւ վերջապէս, իմ պզտիկ տիեզերքը վերածուեցաւ բժիչկի մը և հիւանդուհիի ՚ժը:

«Իմ ընդունելութիւններուս առթիւ սովորութիւն ունէի գաղտնաբար հագնիլ դեղին սարի մը. մազերուս չորքը յաստիկի ծադիկներու ջերմակ պսակ մը կը կապէի. յետոյ, հայելի մը ձեռքիս, կ'երթայի վերնամն գոնել սովորական տեղս պարտէզին ծառերուն տակ:

«Դուք անչուշտ կը ժտածէք թէ մեր սեփական գեղեցկութեան հիադիտումը, իր վերջոյ պէտք է ձանձրացնէ՞ ըլլայ: Բայց այսպէս ոչինչ չկար, որովհետև ես ինքզինքս իմ սիրական աչքերով չէի տեսներ: Ես մէկ և երկու անձ էի միանգամայն: Ես ինքզինքս կը քննէի իբր Թէ բժիչկին տեղ եղած ըլլայի: Կը դիտէի, կ'ենթարկուէի հմայքին, կը յորդէի սիրով: Բայց հակառակ ամենուրեք ուչադրութիւններու զորս ես ինծի կը չռայլէի, հառաչանք մը կը խուժէր իմ սիրտս, հեծելով ինչպէս իրիկուան հովը:

«Այս վայրկեանէն սկսեալ, սակայն, ես կը դադրէի ինքզինքս միանակ զգալէ: Պատյաններուս ընթացքին, կը հեւանէի, աչքերս խոնարհելով, իմ պզտիկ ու նուրբ ոտաժատերուս խաղին, որ աւազը կը կոխոտէին, ու ես ինծի կը հարցնէի ա՛յն ինչ որ պիտի զգար բժիչկը եթէ ներկայ եղած ըլլար: Կէսօրուան արևը կը պատկերացնէի երկինքը իր փայլով գրուած միևչ լաւութիւնը խռովուած էր միայն անգի մը ամեհաւոր կանչովը: Պարտէզին պատերէն անդին չէրքան վաճառող մը իր ներդաչնակ աւազը կը ձգէր. «Մախու ժատնինե՛, բիւրեղ՛ ժատնինե՛ր»:

Թրս.ի Թրգմ. ԵՐ. ԳԱՍԱՐՃԵԱՆ
(Շար.)

(*) Այրի կիներ հագուած են ամբողջովին ճերմակով եւ չեն կրեր ոչ մէկ գոհարեղէն:

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԱՄՈՒԼԸ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Փարիզ.— Բոլոր կուսակցութիւնները յստակ ազդանշան մը կրնպատէին ընտրութիւններէն եւ գրեթէ բոլորն ալ յուսախափ պիտի ըլլան առաջին կարգի ֆուէարկութեան արդիւնքներէն որոնք չեն ցուցներ որ կուսակցութեանց կացութիւնը խորապէս փոփոխելու համար ճնշուած կամք մը գոյութիւն ունեցած ըլլայ:

«Թան» կը գրէ թէ նախկին մեծամասնութեան անդամները կարձանագրեն սակաւաթիւ ֆանի մը ձախողութիւններ: Ձախակողմեան հաւատապետականները ամենէն շատ վնասուած կը թուին: Հաւատապետական Դաշնակցութիւնն ալ ենթարկուեցաւ ֆանի մը անյաջողութիւններու: Ա.յսուամենայնիւ, կը կրկնեն թէ ասիկա առժամանակեայ հաւելեալ մըն է միայն: Առաջին ճշմարիտ ճշմարտութիւնը ուրիշ բանի մէջ կայանալ կը թուի: Եթէ առաջին կարգին մէջ ֆուէարկութիւնը անշարակոյս կերպով իյայտ կը բերէ արմատական-ընկերվարականներու մօտ ձգտում մը իրենց անդամները աւելցնելու եւ իրենց դիրքերը ապահովելու համար, մեկ կը թուի թէ այս յառաջդիմութիւնները պարտական են արմատական-ընկերվարական գլխաւոր դեկավարներուն կողմէ բռնուած որոշ կերպով ազգային ընթացքին եւ նկատուած իբրեւ մէկ ճշմարիտ յեղափոխական ընկերվարականութեան դէմ ամբողջ երկրի հակազդեցութեան մէկ շրջանը:

Կէս օրէ յետոյ լոյս տեսնող զանազան ուրիշ թերթեր, «Լա Լէպէռթէ», «Լ'Էրթրանզիժան», «Ցէպա», կը խորհին թէ համեմատականի ընտացածներու թիւը անկատար կը ձգեն ընտրութեան դիմազիծը բայց անոնց ամենքն ալ միաբան են խորհելու թէ յառաջիկայ երեսփոխանական ժողովը չպիտի կրէ մեծ փոփոխութիւններ:

Իբրեւ թէ Պ. Պոլտուին պիտի յաջողէ եղեր Պ. Մաքտոնալտի

Լոնտոն.— Քաղաքական շրջանակներու մէջ տարածայնութիւն կը շրջի թէ կարելի է որ Պ. Մաքտոնալտ մօտերս ենթարկուի վիրաբուժական գործողութեան մը: Գործողութիւնը որ պիտի կատարուի եղեր աջ աչքին վրայ համանման պիտի ըլլայ այն գործողութեան որ ձախ աչքին վրայ կատարուեցաւ կասեցնելու համար կլօքօմ հիւանդութեան յառաջդիմութիւնը:

Այսուամենայնիւ բժշկական որեւէ զեկուցագիր չհրատարակուեցաւ առտուան քննութենէն վերջ որուն ներկայ էին զինքը դարմանող բժիշկը Սըր Թօմաս Հօրտըը եւ տքթ. տիւք Էնտըր, ակնաբոյժ: Կ'ըսուի միայն թէ քննութիւնը տեւեց երկու ժամ եւ թէ երրորդ մասնագէտի մը կարծիքը պիտի առնուի թերեւս: Բժիշկները տեղական հիւանդութիւնը կը վերագրեն եղեր հիւանդին կողմէ կատարուած չափազանց աշխատանքներու եւ միտք ունին եղեր անոր յանձնարարել որ հանգիստ ընէ: Առնչութիւն մը գտնուեցաւ այս պատահական նուիթեան եւ այն երկար տեսակցութեան միջեւ զոր Պ. Մաքտոնալտ ունեցաւ Պ. Պոլտուինի հետ բժշկական քննութենէն անմիջապէս ետքը:

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ՋԻՆԱԹԱՓՈՒԹԻՒՆԸ

Ժընէվ.— Ջինաթափութեան խորհրդաժողովը որոշեց որ թէքնիքական չորս յանձնախումբերը անընդհատ կերպով գումարուին պիտի շարունակեն, սպասելով որ խորհրդակցութիւնները վերատին սկսին գլխաւոր պատուիրակութեանց պետերուն միջեւ:

Պ. Սթիմսըն ժընէվէն Քան մեկնեցաւ ինքնաշարժով:

Իր մեկնումէն առաջ, միջազգային մամլոյ ներկայացուցիչներուն կողմէ իրեն ուղղուած հարցումին վրայ, անիկա յայտարարեց թէ չատ գոհ մնացած է Ջինաթափութեան խորհրդաժողովին աշխատանքներուն արդիւնքներէն եւ թէ ինքը համոզուած է որ բոլոր պետութիւնները անկեղծօրէն կը փափաքին յանգելու խնդրոյն վերջնական լուծման:

«Կրաֆ-Ձեփլին այս չորրորդ անգամն է որ կը մեկնի դէպի Պրազիլիա»

Պէրլին.— Կրաֆ—Ձեփլինը այս չորրորդ անգամ ըլլալով Պրազիլիա մեկնեցաւ:

Երախաներու առեւանգութեան ձեռնարկ մը կը ձախողի Պրիւխէլի մէջ

Պրիւքսէլ.— Երկու հոգի ձերբակալուեցան որոնք Լինտպէրկի տղուն առեւանգիչներուն օրինակին հետեւելով ապարդիւն կերպով փորձեցէն մէկ միլիոն փրցնել փաստաբանէ մը՝ իր աղջիկը եւ մանչ զաւակը առեւանգելու սպառնալիքով:

ՎԱԹՍՈՒՆ ԿԻՆՈՎ ՄԱՐԴԸ

Դահիրէ.— Թանթայի եղեռնագործ ատեանը քննեց Խսասուի էլ Շարիֆ հետաքրքրական խնդիրը: Խսասուի էլ—Նարիֆ այն մարդն է որ ամուսնացած էր վաթսուն կիներու հետ եւ անոնցմէ օձիքը ազատած էր անպատուաբեր միջոցներով առանց միջոց տալու անոնց որ դիմում կատարեն իրեն դէմ ստանալու համար աննդագին:

Եղեռնագործ Ատեանը այս անձը դատապարտեց երեք տարի բանտարկութեան:

Պ. Հուվըր թեկնածութիւնը պիտի դնէ նախագահութեան համար

Նիւ—Եօրք.— Ուաշինկթընէ կը հաղորդուի թէ նախագահ Հուվըր իր թեկնածութիւնը նորէն պիտի դնէ նախագահութեան համար:

Ինչ որ կը վերաբերի ռամկավարականներուն, քանքեր կը թափուին կուսակցութեան կողմէ իբրեւ թեկնածու նշանակելու համար պ. պ. Ֆրանքլին Ռուզվելթը եւ Ալֆրէտ Սմիթը:

Մարդասպան կին մը կը ձերբակալուի եւ կ'ապաւինուի ոստիկանութեան կողմէ

Լօս-Անժէլօս.— Կին մը մարդասպանութիւն մը գործած եւ ստիկանութենէն հետապնդուած ըլլալով ապաստանեցաւ իր տան մէջ:

Ոստիկանութիւնը ստիպուեցաւ գարշահոտութիւն սփռող կազեր գործածել մերձենալու համար այդ տան: Ասոր վրայ կինը կրակեց ոստիկաններու դէմ եւ այս վերջիններն ալ փոխադարձաբար կրակելով սպաննեցին զայն:

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԴԷՊԻ ԼՈՒՍԻՆ

Նիւ—Եօրք.— Օհիոյի նահանգին քաղաքացի ամերիկացի երիտասարդ երկրաչափ մը նայելով, երկու արիւր ժամէ աւելի հարկաւոր չէ լուսին երթալու համար արբենալ հրթիռի մը միջոցաւ զոր ինքը չինելու վրայ է այժմ եւ որուն միջոցաւ կը յուսայ կատարել այս զեպայցութիւնը ուղեւորութիւնը մէկ երկվայրկեանի մէջ եօթը ժղոն արագութեամբ:

Պ. Լէսթըր ա.Ուուտրդ անուն սոյն երկրաչափը առաջին ամերիկացին չէ որ կը ծանուցանէ իր ժամակայ ճամբորդութիւնը դէպի խորհրդաւոր աստղը: Քանի մ ա տարի առաջ, Պ. Ռոբըրն անուն մէկը առաջարկած էր Քամիլլ Ֆլամարիօնին ը ա տարի առաջ, Պ. Ռոբըրն անուն մէկը առաջարկած էր Քամիլլ Ֆլամարիօնին մարդատարը պատասխանած էր թէ չէր կրնար թողուլ իր զբաղումները բայց ըստ ուզապէս պիտի ժամանակեր երկրորդ ուղեւորութեան զոր կատարել չպիտի թերանար անվեհեր ամերիկացին:

Դեղին տեղին դեմ չհնուն մը կը գտնուի
Բարիզ.— Գիտնականներ կարծուին մէջ, Պ. Ֆ. Հնրըսլ հաղորդեց թէ պ.պ. Սէլլեան եւ Լեկոմ որոնք դեղին տենդի մասին հետազօտութիւններ կատարեցին Ափրիկէի մէջ չհնուն մը գտած են այդ հիւանդութեան դէմ:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԼԻԲԱՆԱՆԸ ՓՐԿԵԼՈՒ ՁԵՌՆԱՐԿՆԵՐ

ՆՈՐ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ

ՄԱՐՕՆԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ ԿԸ ԽՈՍՏԱՆԱՅ ԿԱՐԵԼԻՆ ԸՆԵԼ

Տարի մը առաջ, Պէյրութի մէջ կազմուեցաւ «Անկախ Հաւատապետական»ներու կուսակցութիւնը, դեկավարութեամբ գաւազանակիր միթր Մուրի եւ Մեթր Շեյխ Ապիզ Հարիմի: Պատասխանատու վարչութեան վերջ իշխանութիւններն, այս կուսակցութիւնը սկսաւ շլուր ազխատանքի, բնդդիմադիր դիրք մը բռնելով կառավարութեան հանդէպ:

Լիբանանի վերջերս ենթարկուած ցնցեսական աւօրինակ ազգնապին դարմանը մը գտնելու մտահոգութեամբ կարգ մը ձեռնարկներ ընելէ վերջ, կուսակցութեան վարչականմարմինը, նախագահութեամբ Մեթր Մուրի մասնաւոր պատուիրակութիւն մը դրկած էր առջի օր, Պիտրէ, Մարօնի պատրիարքին մօտ:

Պատուիրակութիւնը արժանացած է սիրալիր ընդունելութեան մը: Մեթր Մուր, յանուն պատուիրակութեան խօսք առնելով պատրիարքին բացատրած է երկրին եւ իր ժողովուրդին ենթարկուած ազգնապր, ծնախիտի եւ մեռեալի մօակութեան դպրոցներ եղած պէտքին աւելի ծախերու մանրամասնութիւններ: Մեթր Մուր ցոյց տուած է որ կառավարութեան պիւտճէն իր հասոյթին ճիշդ հինգ անգամն է, որով, բսած է ան, ժողովուրդը պիտի կեղեքուի այդ բացը գոցելու համար: Մեթր Մուր, նաեւ յիշած է կարգ մը անպէտ ծախերու պարագան, որոնցմէ գլխաւորներն են խորհրդարանի օճիչի օթնութեան հսկայ գումարը եւ ֆօնթիթի ծախերը:

Պատուիրակութեան միւս անդամներն ալ առանձին առանձին խօսած են տուրերու օտօութեան եւ կառավարութեան ոչայլութեանց վրայ եւ խնդրած Ամենապատրիարքէն որ իրենց կողմին կենայ եւ օժանդակէ այս երկրի փրկութեան գործին:

Այս բոլորը մեկ ընելէ վերջ, պատրիարքը յայտնած է որ իմ արդէն այդ մասին խօսած է Բարձր Գօմիսէր Ն. Վ. Պ. Բօնսօին հետ, որ համամիտ գտնուած է իրեն, միայն թէ յայտնած է որ ժամանակի կը կարօտի հիմնական կարգադրութիւնը:

Պատրիարքը ամեն կերպով իրաւունք տալէ վերջ պատուիրակութեան պահանջներուն, խոստացած է նորեն դիմել Բարձր Գօմիսէր Ն. Վ. Պ. Բօնսօին եւ իր կարելին ընել:

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾՆԵՐ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԵՆ ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ՎԵՐԱԾՈՒՄԸ

Լիբանանի երկրագործները վերջին փոթորիկներու պատճառաւ մեծ վնասներու ենթարկուած են: Անոնք կառավարութենէն կը պահանջեն որ գոնէ այս տարուան համար բացառաբար իրենց գեղ կասուցուին տուրերէ:

Այս նպատակաւ, երեկ, զանազան գիւղերու կողմէ պատուիրակութիւններ եկան եւ դիմում կատարեցին ներքին նախարարին, խնդրելով տուրերու վերաբացումը:

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

1 Մայիս կիրակի Տ. Բարգէն պատրիարքից կաթոլիկոս այցելեց Ամանոս Էմիրի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին:

Պօղոս Առաքեալի կանչին, գործունէութեան, սիրոյ, Հայ Եկեղեցւոյ հաւատարիմ մնալու եւ Հայ լեզուն ու Հայ երաժշտութիւնը կը պահ[illegible] ըսաւ.

Ս. եկեղեցւոյ աւարտումէն վերջ, խորհրդարանի մէջ, Քաղաքականութեան, դպրոցի Տնօրէնութեան, եւ կարգ մը ազգայիններու հետ կրթական եւ զանազան օգտակար խօսակցութիւններ եղան:

Մեսրոպեան Հայ Ազգ. Վարժարանի ուսուցչական կազմը եւաօակերտութիւն լալ ընդունելութիւն մը ընին Վեհափառին:

ՄԱՔՍԱՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ՆՈՐ ՅԱՒԵԼՈՒՄ

Վաճառականները ամեն օր նոր դիւմումներ կը կատարեն եւ բողոներ կը դրկեն առ որ ան կ է, մասնաւորեր լալելման դէմ, Պէյրութի վաճառականներու այս բողոներէն վերջ, այժմ սկսած են բողոներ ստղալ Համայնէ, Հոմսէն եւ Դամասկոսէն: Բոլորն ալ գրեթէ միեւնոյն պահանջները կը ներկայացնեն եւ կը խնդրեն որ գոնէ այդ որոշմնագրի հրատարակութենէն առաջ ապսպրուած ապրանքները ներածութենն նախկին սակով:

Մինչ այս բողոներ ստղի կ'ունենան եւ հետագրեր կը դրկուին Առաջին Նախարարութեան, Բարձր Գօմիսէր կ'սպառազրէ նոր որոշմնագիր մը, որով նոր լալելումներ կրլլան հետեւեալ ապրանքներու մասնաւորեր ուն վրայ.

1.—100ին 40 մասնաւորէ պիտի զանձուի այն Ֆօնօկրաֆներէն, որոնց մէկ լարուածքով կրնան 10 տիսք նուագել: Նոյն լալելման ենթակայ են նաեւ Ֆօնօկրաֆի ձայներ բարձրացնելու ծառայող գործիքներ.

2.— 100ին 11ին 25ի կը բարձրանայ ձկպի մասնաւորը.

3.— 11ին 25ի կը բարձրանայ ձկան հակիպի մասնաւորը.

4.— 11ին 25ի կը բարձրանայ նաեւ մազաթիղի յատուկ ամեն առարկայ.

5.— 100ին 25 պիտի զանձուի պալուսակներու համարգործածուած փորիկ բանալիներէն.

Մասնաւորեր այս ձեւով յալելման պատճառաւ կը բազմանան մասնենգութեան դէպքերը:

ՀԱՇԻՄ ՊԷՅ ԱՔԱՍԻ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Սիւրիական Խորհրդարանի նախկին նախագահ եւ Հօմսի երեսփոխան Հաշիմ պէյ Աթասի Դամասկոս եկած է: Երեսփոխաններ եւ ազգայնական հոծ բազմութիւն մը դիմաւորած են իրենց պետը:

ՄԱՇԱՊԱՐՏ ՄԸ ԿԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԻ 11 ՏԱՐԻ ՎԵՐՋ

1921ին Հաճր Իսա անուն ոճրագործ մը մահուան դատապարտուած էր ի բացակայութեան, Կարծելով որ այլեւս մոռցուած է, մահապարտը վերադարձած է իր գիւղը եւ սկսած իր աշխատանքին: Սակայն լուրը կը տրուի կառավարութեան եւ ժանտարմաներ երթալով կը ձերբակալեն զայն:

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

ՇԷՅԽ ՁԻՍՐ ՀԱՄՈԶՈՒԱԾ ԻՐ ՅԱՋՈՂՈՒԹԵԱՆ

Նախագահական ընտրութեան թուականը յրանալու մօտ է, սակայն ցարդ անորոշութիւն կը տիրէ եւ պայքարը կը տարունակուի: Նախօրեակներու բաժանումները փոխանակ նուազելու, օրէ օր աւելի կը տաճանան: Շեյխ Մուհամէտ Ձիսր, իրեն դիմող յրագրողներուն յայտարարած է որ ամեն գնով եւ մինչեւ վերջին վայրկեան պիտի պահէ իր թեկնածութիւնը եւ յոյս ունի որ պիտի յաջողի իր ընտրութիւնը:

Գործը սակայն տարբեր բան ցոյց կուտայ: Շեյխ Մուհամէտ Ձիսր կորսնցուցած է իր առաջուան թափը եւ իր թերթերը դադրած են յոռետես: Եթէ ճիշդ են երեկուան օրուան ընող գոյցները, Շեյխ Ձիսրի եւ պ. Էմիլ Էտէհի միջեւ գաղջի համաձայնութիւն մը[illegible] ունի, որուն նպատակն է վերջնոյն ընտրութիւնը յաջողցնել, եթէ Շեյխ Ձիսրի ընտրութիւնը ոեւէ կերպով արգելքի մը հանդիպի: Մենք վերապահութեամբ հրատարակելով հանդերձ այս մեկնեցման լուրը, անկարելի չենք գտներ, նկատի ունենալով ցարդ տեղի ունեցած փոփոխութիւններն ու դաշնակցութիւնները ընտրական ասխատանքներու առթիւ:

Այժմ կը հասկցուի որ երեսփոխանական ժողովը պիտի չի գումարուի Մայիս 16ին առաջ: Եւ, եթէ մինչեւ այդ թուականը համաձայնութիւն մը չի գոյացայ, երեսփոխանական ժողովը իճգիճգիր լուծած կրլայ:

ԽԵՆԹ ԱՂՋԻԿ ՄԸ ՓՈՔՐ ՍԵՐԱՅԻ ՄԷՋ

Լիճնա Միխայէլ անուն աղջիկ մը, սա գեղեցիկ բայց աղքատ, Պաղեսթին գացած էր ոն ձրպրայէլ Տրպպէն անուն մարդու մը տան մէջ սպասուհի ըլլալու համար: Աեեն մը նոն ծառայելէ վերջ, աղջիկը սկսաւ խենթութեան նշանններ ցոյց տալ, որ օրէ օր աւելի կը սասկանար:

Ձրպրայէլ Տրպպէն տեսնելով որ դարմանումը կարելի չըլլար, աղջիկը բերաւ Պէյրութ: Առողջապահական տնօրէնութեան ներկայացուց զայն, առաջնագիր մը առնելու համար: Բայց երբ Ասծուրիէի հիւանդանոցին մուտքի առաջնութիւնը կրստորագրուէր, աղջիկը փախաւ Սէրային մէջ եւ ուղղակի գնաց նստաւ հանրապետութեան Նախագահի իճճառժին մէջ եւ հրամայեց վարիչին տուով բեր: Ժանտարմաներ եւ ոստիկաններ բռնի վար առին իճճառժէն զայն, բայց աղջիկը այս անգամ փախաւ եւ մտաւ ներին նախարարին մօտ:

Տեսնելով որ, սակայն, ան վճռակար պիտի դառնայ, տուով իճճառժը մը նստեցնելով փոխադրեցին Ասծուրիէ:

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՆԱԻԱՏՈՐՄԸ ԿԸ ՄԵԿՆԻ

Պէյրութի ջուրերը գտնուող իտալական նաւատորմիղը այսօր կը մեկնի դէպի Ալէքսանտրէթ, ուր մեկ երկու օր մնալէ վերջ պիտի մեկնի յունական ջուրերը:

Իտալական հիւպատոսը, նաւատորմի մեկնումին առթիւ, առջի գիշեր հանդիսութիւն մը տուաւ, ուր հրաւիրուած հին տեղական եւ հովանաւոր կառավարութեանց բարձրաստիճան անձնաւորութիւնները եւ յրագրողներ:

ԺԱՄԱՆՈՒՄ ՋՕՐԱՎԱՐ ՆՕԼԷՆԻ

Առջի օր կէսօրին, «Թօճֆիլ Կօթքէ» օդանաւով Պէյրութ ժամանեց Թրանսյական բանակի ընդհանուր հնձիչ եւ Ջօր. Վ.էյկանի նախկին օգնական զօրավար Նօլէն:

Նաւամատոյցի վրայ ան ողջունեցաւ Արեւելեան ուժերու հրամանատար Զօրավար Կրան Բրւի կողմէ եւ անկէ վերջ ուղղակի մեկնեցաւ մայրիներու պալատը ողջունելու համար Բարձր Գօմիսէրը:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Ալէքսանտրէթէն Տիկ. Լուսանուշ Պալեան հրատարակութեան խնդրանօք հետեւեալ նամակը դրկած է մեզ.

. . . Խմբագիր

Հինգ տարիէ ի վեր էրի հիւանդութենէն կը տառապի եւ դիմած էի բազմաթիւ բժիշկներու՝ դարմանուելու յոյսով: Զուռս անգամ Հալէպ գացած, ահագին ծախերու ենթարկուելով Տօքթ. Է. Ալթունեանին գործողութիւն ընել տուած էի, սակայն, դժբաղդաբար ոչ մեկ անգամին օգուտ չէի տեսած: Վերջին անգամ ձեր օգտաւոտ թերթէն տեղեկանալով որ էրի հիւանդութենէ մասնագէտ հայ բժիշկ մը կայ Պէյրութի մէջ, փորձելու համար եկած էի Պէյրութ:

Այժմ երախտագիտութեամբ եւ հրապարակաւ հարկ կը տեսնեմ յայտնելու որ տաս թերթու գործողութեան մը ենթարկուելով եւ բաղդատաբար նուազ վճարումով մը կատարեալ դարմանում գտայ եւ ընչաւուրիցս կանոնաւորուեցայ, գիս ազատելով իսկական յուսահատութենէ մը: Ձեմ կրնար մոռնալ Տիար Տօքթ. Գեորգ Կերկերեանցի ցոյց տուած այնքան գուրգուրոտ խնամքն ու ճարտար դարմանումը, եւ հրապարակաւ կը յայտնեմ օգնորհակալութիւններս, որ առաջին ճնուութեամբ իսկ յաւ ախտանանչութիւն մը ըրաւ եւ գիս ազատեց:

Նմանապէս հրապարակաւ օնորհակալութիւններ կը յայտնենք Սարէ Քէօր հիւանդանոցի պատասխանութեան եւ հիւանդապահուհիներուն, որոնք մարդուքեան համար այնքան բծախնդրութիւն ցոյց կուտան եւ մայրական գուրգուրանքով կը խնամեն հիւանդները:

ԱԿԱՆԱՏՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

4 ՄԱՅԻՍ 1932

	Ս. Փ.
Ցգիպտկ. ոսկի	475
Անգլկ. »	464
Տօլար »	126
Թրխական »	60
Պաճճ Օթթօման	130
Իտալական Լիր 100	648
Ցունական Տրախմի 100	97
Անգլկ. ոսկի	605
Ֆրանս. »	482
Օսման. »	550
Արծաթ մեճիտ	29
Գրեթի Ֆօնս. Ա. Ֆբ.	530
» » Բ. »	286
» » Գ. »	274

Մեճիտեան եղբարք Բիւ Ֆօս
Թելեֆօն՝ 5-19

Կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

252

ֆատին:

Մեր դեկավարները վճռական կերպով կը մերժեն գերմանական բանակցութիւններու առաջարկութիւնը:

Թաթարները Թուրք բարեպործական անունին տակ ցրուած էին Հայաստանի գրաւուած վայրերը եւ Պաքուի առատ դրամը կը հոսեցնէին այն տեղերը ստեղծելով կուռ կազմակերպութիւն:

Մէկ օրէն մինչ հայ ժողովուրդը կուռի կը պատրաստուէր անթիւ անհամար ճակատներուն վրայ:

Ազգային Խորհուրդը կը հրատարակէր սրատեսուչ կոչեր լեցնելու ռուսահայ քօրքուսի պարապ չարքերը: Արձագանգը դանդաղ և յուսահատական էր:

Հայաստանի Ապահովութեան Խորհուրդը կը հրատարակէ Անդրանիկի հետ միասին կոչեր: Թրքահայ գինուորը կը պատասխանէր, բայց այդքանով չէր կուրելի գէթ դոյզն չափով լեցնել այդ երկար ճակատը. Սպաներ չկային, բոլորն ալ խակ, մանուկ գինուորներ: Մարզանքի ոչ մէկ ժամանակ կար:

ՏԷՐԵ՛Ր, ՏԷՐԵ՛Ր, ՏԷՐԵ՛Ր,

Փոքրիկ հայ ժողովուրդը ունեցաւ մէկ քանի տէրեր՝ բոլորն ալ ինքնիչխան և լիազօր:

Կար Ռուսահայ Ազգ. Խորհուրդը, անոր կից մէկ քանի ուրիշ խորհուրդներ, Հայաստանի Ապահովութեան Խորհուրդը, անոր կից իր ինքնիչխան մասնաճիւղերը, Ռուսահայ քօրքուսի հրամանատարութիւնը, Հայաստանի քօմիսարիաթը:

Ա.ս յոլորն ետքը և այս բոլորէն աղիտաւորը Հայ Ջինուորական միութիւնն էր, որ ամէնէն չարաբաստիկ փաստը ներկայացաւ Հայաստանի սահմանները պաշտպանելու կազմակերպութեան գործին մէջ:

63 249

Հարց բարձրացաւ ընտրել այդ զօրաժողի հրամանատարը և առանց ընդդէմներու ընտրուեցաւ հայ ժողովրդական հերոս Անդրանիկ:

Որովհետեւ որոշուած էր Ռուսահայ Ազգ. Խորհուրդի հետ միասին գործել՝ մեր քաղաքականը հարկ եղաւ այս ընտրութիւնը անցնել նաեւ Ազգ. Խորհուրդի վաւերացուէն:

Մինչ այս մինչ այն՝ Անդրանիկի ժողովը պատգամաւորութիւն մը, բաղկացած Ռուբէն Տէր Մինասեանէ, Վահան Փափազեանէ և Սեպուհէ, առաջարկելու անոր զօրաժողի մը հրամանատարութիւնը:

Անդրանիկի հրամանատարութեան վաւերացումը պատճառ եղաւ երկար և կրակոտ վիճաբանութեանց Ռուսահայոց Ազգային Խորհուրդի մէջ:

Գլխաւորաբար հին մարդիկը հակառակեցան Անդրանիկի հրամանատար ընտրուելու առթիւ «Թուրքերը չդրգռելու» և «ոչ-գինուորական չլինելու» պատճառաբանութեամբ:

Վիճաբանութիւնը հասաւ այն աստիճանին, որ առաւօտ մը Անդրանիկ սարսափելի ղալայնացած, որովհետեւ վայրկեանը ոսկի կ'արժէր, զէնքը առաւ ուսը և գնաց ռուս գլխաւոր հրամանատարին ըսելու, որ ինք կը մեկնի ճակատ իբր հասարակ գինուոր, որովհետեւ կարելի չէր ուշանալ:

— Ուշանալը դաւաճանութիւն է, կը պոռար Անդրանիկ:

Այս չարժուժը խոր ապատորութիւն թողուց ժողովուրդին և Ազգային Խորհուրդի միւս անդամներուն վրայ և գիշերը մինչեւ լոյս վիճաբանելէ յետոյ՝ Ազգ. Խորհուրդը վաւերացուց Անդրանիկի հրամանատարութիւնը:

Անդրանիկ պիտի հրամայէր Հայաստանի Երկրապահ

ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐԱԳԵՏՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ

Բաժանորդագրուեցէք մեր հրատարակութեանց առաջին շարքին

ԳՆԵՑԷՔ, ՍՊԱՌԵՑԷՔ, ՏԱՐԱԾԵՑԷՔ ԱՐԴԷՆ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԾ ՀԱՏՈՐՆԵՐԸ

1.— Արձակ էջեր ու Հէքեաթներ	— Ռուբէն Զարդարեանի	20	ֆր.
2.— Պանդուխտի կեանքէն	— Հրանդի (Մ. Կիւրճեան)	20	»
3.— Տարօնի Աչխարհ	— Մշոյ Դեղաժի	30	»
4.— Ամբողջական Գործը	— Դեղաժ Բարսեղեանի	20	»
5.— Վիպակներ ու Պատմուածքներ	— Արփիար Արփիարեանի	20	»

Մամուլի տակ է քիւ ճր, ուր պիտի ամփոփուին Գ. Զօհրապի հատորէ դուրս մնացած երկերը։

Բաժանորդագրութիւն.— 12 հատր 200 Ֆր., 100 Ֆր.ր կանխիկ

Դիմել.— M. BARSAMIAN, 121 Ru Mareadt, PARIS (18e) - Franc

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին քժիշկ Միջազգեմի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մանաւանդ հետիոտ հերոսին եւ մանկանց հիւանդութիւններու

առագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նեյալ բակ, Թրամվայի բնակարանաց կայարան, թիւ 7

Բշ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց մրի

Տքթ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՆԱՆԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կր դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոռերու, սեռ. մոխի, ադիճներու յեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր ջերմախզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախոս եւ մորքային հիւանդութիւններ։

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակի, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ *ՍՂԻՍՏՆԵՐՈՒ ՀՐԻ* ժ·ord Հատկա փոյոց՝ թիւ 8

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻԽՔՍ

ՀԱՀԼԷ

Հայկական ամենապատուական պանդոկը «ԼԻԽՔՍ»ին Հաղթի մէջ, ծաղկաւէտ պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԴՍՈՒԻՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՅ 1. 2. 3, 4, ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՃԱՇ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՀԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՊԱՐՏԻԶԱՊԱՆԵԱՆ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բերա

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կր կատարեմ ամէն կարգի ելեկտրական լոյսի գեհեղումներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթէր եւ զինամօճներ։

Վաճառատուն կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր ելեհարագործիներու նորոգութիւնները։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու ելեհրա-նորոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեհար. լարերու եւ ամէն տեսակ ելեհրական պիտոյներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասենեակ կից Գուրճ. B. P. 491

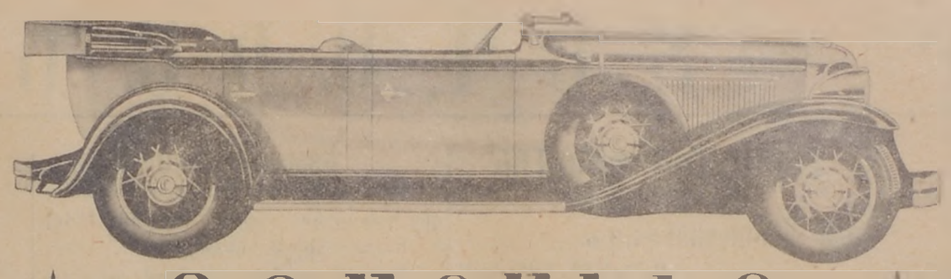

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

աշխարհահռչակ իմիճաշուշ լիմներով արտադրած 6-8 սիլինտր ու ձիեր,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ։

ԳՌԱՅՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓՍՈՒՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏՈՒԹԻՒՆ։ Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին։

ԳՌԱՅՍԼԵՐ թողներու բոլոր կտորները պատրաստ կր գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ։ Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրպի բնդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

Տ՝ՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐՍԲՈՑԺ - ՍՏԼՍՆՍԲՈՑԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՍՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀՕՍՊԻՏԱԼՍՐԱՆԷՆ

Կրնդունի ամէն օր բացի կիրակի՝ կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucinներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եան։

ԱՓԱՆՏԱՐԻ կօշիկներ միշտ ամենաժամանակակից եւ ամենագեղեցիկ ձեւերով

ՏՕՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ընկկն Interne եւ այժմ ուսուցիչ ՍՄՍՆՆԳՑՏ շրջիկ Թրանսկան հիւանդանոցի *ԱՉՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳՂԽՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի թղթով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանուին, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատուներ հաստատած է, *ԱՄՄՈՒՐ* վոյոց, Տօքթ. Նազիս ջեանի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամերը՝

կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԱԾԱԼ ԴԵՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԱՋԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերապատրաստ իր առհասարակ, Մեծ Սեհրայի դիմացը Նո. 78 ատ երկրորդ աստիճ։

Երեք ամսուան միջոցին կր սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ասխարհածանօթ Académie Daydou վկայականով։

ՓՍՍՏԱԲԱՆ

ԽՄՈՐՈՎ Թ. ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. խրատագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ Հանրածանօթ փաստաբան ՄԷՐՈՒ ԱՋԻՋ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Դրասենեակը բ·ց է կէսօրէ առաջ 9—12 *կէսօրէ վերջ* 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵՌԱՀԱՅՆ 1—28**

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն

Անոնց յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՀԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕLLՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գլխաւոր նրւագ բոլոր մարքանէրու հետ կը մրցին Աբօլլօ փոնոնեերու Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անպարագանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕLLՕ՝ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ *III*

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մր այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարոպիճ եւ Բօնսօ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի որակ եւ առատալիտներ

դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ կպ. դրսի.— **ԳԱԻՐԻԷԼ ՍԻՆԱՆԵԱՆ**

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie

զօրամասին, որուն ֆինանսը պիտի հոգար Հայաստանի Բժիշկաեարքը։

Թրքահայոց քօնֆէրանսը իրեն մէջէն ընտրեց խորհուրդ մը, որ պիտի զբաղէր կազմելու Հայաստանի երկրապահ զօրամասը և նաև վարելու արտաքին քաղաքականութիւնը։

Ինչպէս յայտնի է Երեւանի Թրքահայ հաւաղուժարը Արեւմտահայ Խորհուրդին իրաւունք չէր տուած քաղաքական գործեր տնօրինելու, բայց այս քօնֆէրանսը ինքզինքը ուժեղ զգաց, համաձայն վայրկեանի պահանջին, տալ այդ Խորհուրդին քաղաքական դիւանագիտական գործերու մի՛ջամտելու իրաւունք։

Այս Խորհուրդը կոչուեցաւ Հայաստանի Ապահովութեան Խորհուրդ։

Ռուս բանակը հանդիպեցաւ իր չպատասխին։ Զէր սպասեր, որովհետեւ տարիներ բարեացակամ եղած էր անդրկովկասեան Թաթարներուն հանդէպ, չէր ակնկալեր որ Թաթարական զինուած, կանոնաւոր, մարզուած զինուորներ, վերջին պատերազմի յարմարութիւններով խրամատներ պատրաստեն Շախմորի մէջ և իր գնացքը անցած առեն կրակ բանան և կոտորեն հազարներ։ Այդպէս պատահեցաւ Շախմորի մէջ։

Դէպի տուն գացող բանակը այնտեղ ենթարկուեցաւ Թրքական կոտորածի, թալանուեցաւ, զինաթափ եղաւ և զրկուեցաւ դէպի Բագու։

Ճեղ տեղ Թաթարները չէին քաշուեր Հայերուն բացէն ի՛չնամական արտայայտութիւններ ցոյց տալէ։

Կովկասահայի տունը անմիջական վտանգի տակ էր։ կ'ակնկալուէին լուսամուտէ լուսամուտ և փողոցային կռիւներ։

Գանձակի հայ ժողովուրդը արդէն կ'սպրի պաշտպողական վիճակի մէջ։

Վարաբաղէն լուր չկայ։

Երեւանէն դէպի Վան տանող ճանապարհը վտանգաւոր է։

Թիֆլիսէն դէպի Երեւան ճանապարհի վրայ գրտնուող Սատախլօ գիւղը զինուած Թաթարներով պաշարուած —մեր զինուորներու առաջին ռազմաճակատը։

Խորհրդային Ռուսաստանի կովկասեան քաղխար հայազգի Շահումեանը անցած էր Պաքու։ Անիկա մեզ խօսք տուած էր որ Խորհրդային Ռուսաստանը ամէն կերպով պիտի օգնէ Թրքահայաստանի անկախութեան։ Բայց այդ բոլորը պզտոնական խօսքեր։ Ոչ մէկ կրնանք ռուսական բանակին մէկ աննշան մասը պահելու կովկասեան ճակատի վրայ տեղի չունենալ, իբրև կորիզը մարզուած, կարգապահութեան գիտակցող բանակի մը։

Վրացիք խոստացան բռնել Տրապիզոն—Պաթում—Բօրժում գիծը, բայց ոչ մէկ պատրաստութիւն չէր տեսնուէր այդ ուղղութեամբ։ Թրքահայ զինուորները կը հասնէին ամէն վայրէ և կր մտնէին Վան, Պիթլիս, Էրզրում։ Հազիւ մէկ քանի վրացի զինուորներ նշմարուած էին Պաթումի շրջանը։

Հայ ղեկավար շրջանը կը դիմէ վրացիներուն։ Շատ յետոյ իրենք եկան Հայոց Ազգ. Խորհուրդին, իմացնելու որ իրենք ուժ չունին բանակ կազմելու և արդէն սկսած են բանակցութիւնները Դերմանիայի հետ և մեզի Խորհուրդ կուտան հետեւիլ իրենց։

— Դիւանագիտութեան խողովակով կարելի է փրկել Անդրկովկասի գրութիւնը, կ'ասէին Գեղեցկօրի, Վրաստանի արտաքին գործերու նախարարը և վրաց Սոցիալ Դէմօկրատիայի ամէնէն յայտնի դէմքերէն մէկը։

Հայ ժողովուրդը չէր կրնար դաւաճանել դաշնակից

ՕԹՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՏԻ ՊԻՏԻ ՕԹՆԷ ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոչումով։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՈՐՏԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավօյ Օթէլի տեղ, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵԻՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պայմանագրութիւնի

ՕԺԻՏ

Զրաչխատելի տոկոս 6%։ Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ.

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

կալուածի վրայ փոխառութիւնք

վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Սպրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն բացատրութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth